

დამანა მელიქიშვილი, ნათია ფუტკარაძე

Damana Melikishvili, Natia Putkaradze

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტაჲ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

Faculty of Humanities

ტერმინ „დიასპორის“ დაზუსტებისათვის

For the Clarification of

the Term “Diaspora”

საკვანძო სიტყვები: ტერმინი, დიასპორა, თანამემამულე

Keywords: Term, Diaspora, Compatriot, Expat

თანამედროვე გლობალიზაციის ეპოქაში, იმატა რა მშობლიური ქვეყნიდან უცხოეთში საცხოვრებლად გადასვლის მსურველთა რაოდენობამ, აქტუალური ხდება მიგრანტთა კატეგორიებისა და ტიპების გამოყოფა საცხოვრებელი ადგილის შეცვლის მიზნის, გამგზავრების პერიოდის ხანგრძლივობისა თუ სხვა მიზეზების გათვალისწინებით; კვლევის მიზანია მიგრაციასთან დაკავშირებული ლექსიკური ერთეულებიდან დღეს მეტად აქტუალური ტერმინის – „დიასპორის“ – ზუსტი კვალიფიკაცია, რის გამოც ჩვენი მონაწილეობით ახლახან გაიმართა საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროსთან არსებულ დიასპორა•სთან ურთიერთობის დეპარტამენტის ორგანიზებული სამუშაო შეხვედრა.

ტერმინი **დიასპორა („diaspora“)** ბერძული წარმოშობის სიტყვაა და „განბნეულს“ ნიშნავს („განბნევა, განთესვა“); მოსეს ხუთნიგნეულში (მეორისა სჯულისაი, 28, 25: *עַתָּה בְּדִיאֶסְפֹּרָה* *בְּנֵי יִשְׂרָאֵל* *בְּאֶרֶץ כְּנָעַן*) ის სწორედ **განთესვის, განბნევის** მნიშვნელობით არის გამოყენებული, რასაც მოწმობს ბიბლიის ძველი ქართული თარგმანები.

აღნიშნული ტერმინი თავდაპირველად იძულებით გადაადგილებულ ეთნიკურ ჯგუფთან მიმართებით გამოიყენებოდა, თუმცა დღეს ბევრად გაფართოებული ჩანს მისი მნიშვნელობა, კერძოდ: ოფიციალური თუ სხვა ტიპის დოკუმენტების ენაში დიასპორის წარმომადგენლებად განიხილებიან ისტორიული საქართველოს მკვიდრნი – ამჟამად თურქეთის სახელმწიფო საზღვრებში მოქცეულ ქართულ ტერიტორიაზე მოსახლე ავტოქთონი ქართველები, ასევე ქართველ მუჰაჯირთა (რომლებიც XIX ს-ის 70-იანი წლებიდან – რუსეთ-თურქეთის ომების პერიოდში – გადასულან შუა და ცენტრალურ თურქეთში საცხოვრებლად) და ირანში

შაჰ-აბასის მიერ 400 წლის წინ იძულებით გადასახლებულ ქართველთა შთამომავლები.

ტერმინის დაზუსტებისა და სწორი კვალიფიკაციისათვის საჭიროდ მიგვაჩნია, გავითვალისწინოთ საქართველოს ფარგლებს გარეთ მცხოვრებ თანამემამულეთა ტიპების სამეცნიერო ლიტერატურაში (ტარიელ ფუტკარაძე, 2016) არსებული კლასიფიკაცია:

(1) ავტოქთონი ქართველები – ჰერეთის, ტაო-კლარჯეთის, ლაზეთის მკვიდრი ქართველები;

(2) ისტორიული დიასპორა – საუკუნეების წინ საქართველოდან ირანში იძულებით გადასახლებულ ქართველთა შთამომავლები;

(3) ისტორიული მიგრანტები – 138-190 წ. წინ ოსმალეთში გადასახლებულ ქართველ მუჰაჯირთა შთამომავლები;

(4) ახალი მიგრანტები – ბოლო 30 წელიწადში საქართველოდან წასული ქართველები.

In the period of modern globalization, due to the increased number of people willing to leave their homeland and settle in a foreign country, it becomes topical to separate the categories and the types of migrants according to the aim, the period, and other reasons for the resettlement.

The goal of the presented research is to qualify and clarify the exact definition of one of the most popular terms – Diaspora – related to the migration vocabulary. The qualification of the mentioned term was the main reason for the workshop organized by the department for relations with the diaspora at the Ministry of foreign affairs of Georgia.

The term Diaspora (**“διασπορά”**) is a word of Greek origin and has the meaning of “sown” (< “to sow over, or to scatter”). In Moses's Torah (Deuteronomy, 28, 25: *ἔσθι ἐν διασπορᾷ ἐν πάσαις*

ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς) the word diaspora is used with the meaning of to sow over, to scatter and it is proved by the Georgian translations of the Holy Bible too.

The mentioned term initially referred to a forced dislocated ethnic group, but nowadays its meaning seems more widened; particularly, in the language of the documents of official affairs or other type sources the representatives of the diaspora are considered the group of autochthonous Georgians, born and settled in historical Georgia – currently located in the Georgian territories in the official boundary of the Republic of Turkey, as well as the descendants of the Georgian muhajirs (resettled in central Turkey in the period of Russo-Turkey war from the 70-ies of the 19th c.) and the Georgians, dislocated by force by Shah Abbas 400 years ago in Iran.

In order to clarify the term and to discuss the appropriate qualification the types of ex-pats living outside of Georgia, already mentioned in the scholarly literature (Tariel Putkaradze, 2016, should be taken into consideration:

(1) Autochthonous Georgians – The indigenous Georgians living in Hereti, Tao-Klarjeti and Lazeti;

(2) Historical Diaspora – the descendants of the Georgians dislocated by force centuries ago from Georgia to Iran

(3) Historical migrants – the descendants of the Georgian muhajirs dislocated by force 138-190 years ago in the Ottoman's empire

(4) New migrants – the Georgians resettled from Georgia in the last 30 years.